

ኢብይ የሰብአዊ ሥራዎች መለኪያ

ጥራትንና ተጠያቂነትን
የተመለከተ ኢብይ የሰብአዊ
ሥራዎች መለኪያ

CST Working Together

አሳታጫዎች: CHS Alliance፤ Group URD እና አስፈር ፕሮጀክት
 የመጀመሪያ ዕትም: እ.ኤ.አ 2014

© ሁሉም መብቶች በህግ የተጠበቁ ናቸው። ለዚህ መመሪያ ይዘት የቅጂ ባለቤትነት መብት ያላቸው CHS አሊያንስ፤ Group URD እና አስፈር ፕሮጀክት ናቸው። መመሪያውን ለትምህርት አላማዎች ማለትም ለስልጠና፤ ለምርምርና ለፕሮግራም ሥራዎች ለማዋል ከተፈለገ እንደገና ተባዝቶ ጥቅም ላይ ሊውል ይችላል፤ ይህም የሚቻለው ጥራትንና ተጠያቂነትን ለተመለከተ እብዩ የሰብአዊ ሥራዎች መለኪያ ዕውቅና ከተሰጠ ነው። ጥራትንና ተጠያቂነትን የተመለከተ እብዩ የሰብአዊ ሥራዎች መለኪያን በሙሉም ሆነ በከፊል ለመተርጎም ወይም ከነባራዊ ሁኔታ ጋር አጣጥሞ ለመጠቀም በቅድሚያ የጽሁፍ ፈቃድ በኢሜይል አድራሻ info@corehumanitarianstandard.org ጠይቆ ማግኘት የግድ ነው።

OXFAM

NATIONAL PARTNERS IN ETHIOPIA:

የ CHS አማርኛ ትርጉም፣

CAFOD/SCIAF/Trocaire Working Together in Ethiopia, Action Aid, Christian Aid, Concern WW, Tearfund, እና Oxfam በጋራ በኢትዮጵያ በሚተገብሩት የ “Shifting the Power Through Building the Capacity of Local Organizations” ፕሮጀክት ድጋፍ CHSን ለአገር በቀል ተቋማት እና ከማህበረሰቡ ቅርብ የሆኑ በሰብአዊ ድጋፍ ስራዎች ላይ ለተሰማሩ ባለድርሻ አካላት በሙሉ ተደራሽ ለማድረግ በሚል አላማ ወደ አማርኛ ቋንቋ ተተርጉሞታል።

እ.ኤ.አ 2017

መቅደም

ጥራትንና ተጠያቂነትን የተመለከተ አብይ የሰብአዊ ሥራዎች መለኪያ (CHS) የጃይንት አስታንዳርድ ኢንዱስትሪ (JSI) ቀጥተኛ ውጤት ሲሆን ይኸውም ሂወትን ተቆይቶ ለሕይወት ፓርትነርሺፕ (HAP) ኢንተርናሽናል፣ ፕፕላ ኢን ኤይድ እና አስፊር ፕሮጀክት የአብይ የሰብአዊ ሥራዎች መለኪያ ተጠያቂዎች ዘንድ የበለጠ ወጥነት እንዲኖር አቅማቸውን በጋራ ያጣመሩበት ነው። ፣ JSI ከ2, 000 በላይ በዋና ቢሮ፣ በክልሎችና ለአደጋ ተጋላጭ በሆኑ ሀገራት የሚገኙ የሰብአዊ እርዳታ ሰጪ ተቋማትን አግኝተዋል። የተገኘውም ግብረመልስ በአደጋ የተጠቁ ማህበረሰቦችንና ህዝቦችን ያማከለ እና ሰብአዊ መርሆችን መሰረት ያደረገ የአስታንዳርዶች ወጥነት አስፈላጊ መሆኑን አመለክቷል።

CHS ለ12 ወራት በሶስት ደረጃዎች የተካሄዱ ምክክሮች ውጤት ሲሆን የሰብአዊ እርዳታ ሰጪ ተቋማት፣ በአደጋ የተጠቁ ማህበረሰቦችና ህዝቦች፣ በብዙ መቶዎች የሚቆጠሩ መንግስታዊ ያልሆኑ ድርጅቶችና ጥምረቶች፣ መንግስታት፣ የተባበሩት መንግስታትና ለጋሽ ተቋማት እንዲሁም ባለሙያዎች የCHS ይዘትን በጥልቀት የተነተኑ ሲሆን በዋና ቢሮና በመስክ ደረጃም ተፈትሷል።

ከእያንዳንዱ የምክክር መድረክ የተገኘው ግብረመልስ በሰብአዊ ተግባርና መለኪያ ዝግጅት መስክ የተለያዩ የቴክኒክ እውቀት ያላቸውና ሰፊ አካላትን በሚወክሉ 65 አባላት ባሉት የቴክኒክ አጣሪ ቡድን ተገምግሞ ከላሳዎቹ ይደቀዋል።

በሂወትን ተቆይቶ ለሕይወት ተቆይቶ ለሕይወት ፓርትነርሺፕ ኢንተርናሽናል፣ ፕፕላ ኢን ኤይድ እና በአስፊር ፕሮጀክት ቦርዶች ይህ አብይ የሰብአዊ ሥራዎች መለኪያ እ.ኤ.አ በ2010 በ አካውንተቢሊቲ ፓርትነርሺፕ የተዘጋጀውን የተጠያቂነትና የጥራት አመራር መለኪያ፣ በፕፕላ ኢን ኤይድ የተዘጋጀውን የአመራርና የእርዳታ ሰጪ ተቋማት ድጋፍ መልካም የአስፊር ህግ እና አስፊር ባዘጋጀው የመመሪያ መፅሀፍ ውስጥ የሚገኘውን ስለአብይ የሰብአዊ ሥራዎች መለኪያ የሚያትተውን ክፍል እንዲተካ የታወቀ ነው።

ምሳሌ

በ CHS ዝግጅት ሂደት የ CHS ረቂቆች ላይ ግብረመልስ በመስጠት፣ በድርጅታችሁ ውስጥ በተግባር በመፈተሽ ወይም የ CHS የምክክር ሂደቶችን በበለጸገ በሚከታተሉ ቡድኖች ውስጥ በማገልገል የተሰጡ በመቶዎች የሚቆጠሩ ድርጅቶችን እና ግለሰቦችን እናመሰግናለን። በምክክርና በመፈተሽ ሂደት ወቅት በአደጋ የተጠቁ የተለያዩ ማህበረሰቦችንና ህዝቦችን ተሳትፎም በደረሰ ተቀብላለን።

ሂወትን ተቆይቶ ለሕይወት ተቆይቶ ለሕይወት ፓርትነርሺፕ ኢንተርናሽናል፣ ፕፕላ ኢን ኤይድ እና አስፊር ፕሮጀክት መለኪያዎችን ወጥ ለማድረግ ያደረጓቸውን ጥረቶች ግራፕ ዩ. አር. ዲ (Groupe URD) የተቀላቀለ ሲሆን አሱም የጥራት ኮምፓስ (Quality COMPAS) ማመሳከሪያ ማእቀፍ በ CHS ውስጥ እንዲካተት አድርጓል። የ CHS የቴክኒክ አጣሪ ቡድንና ንጉስ ቡድኑ የሆነው የቴክኒክ የበላይ ኮሚቴ የ CHS የምክክር ሂደቶችን በበለጸገ የመምራትና በመጨረሻም በማዕደቅ ረገድ ሀላፊነቶችን ተወጥቶዋል። የ CHS የፅሁፍ ቡድንም ከእያንዳንዱ የምክክር ምእራፍ የሚገኘውን ግብረመልስ በማካተት CHS ን የመከለስ ሀላፊነቱን ተወጥቷል።

የተደረሰባቸው ውጤቶች ሁሉን አካታቸው ወኪይና ሚዛናዊ መሆናቸውን ለማረጋገጥ የ CHS የምክክር ሂደት በወልፍግራፕ አጣሪዎች በነፃነት እንዲመቻቹ ተደርጓል። የቴክኒክ አጣሪ ቡድን፣ የቴክኒክ የበላይ ኮሚቴና የፅሁፍ ቡድን አባላት ሙሉ ዝርዝር www.corehumanitarianstandard.org ላይ ማግኘት ይቻላል። የእነሱ ያልተቆጠበ ድጋፍ ባይታከልበት ፍሮ የ CHS ምክክር ሥኬታማ አይሆንም ነበር።

የ CHS ሂደት በሚከተሉት ለጋሾች ከመደበኛ እና የፕሮጀክት ገንዘብ በለጋስነት ተደግፏል፡- የአውስትራሊያ መንግስት የውጭ ጉዳይና የንግድ ዲፓርትመንት፣ የካቶሊክ የውጭ ልማት ኤጀንሲ (CAFOD)፣ የዴንማርክ የውጭ ጉዳይ ሚኒስቴር (Danida)፣ የጀርመን ፌዴራል ሪፐብሊክ የውጭ ጉዳይ ቢሮ፣ አይሪሽ ኤይድ (Irish Aid)፣ የስዊድን አለምአቀፍ የልማት ትብብር ኤጀንሲ፣ የስዊድን ልማት እና ትብብር ኤጀንሲ፣ የዩናይትድ ኪንግደም መንግስት የኬ ኤይድ እና የአሜሪካ መንግስት።

ሂወትን ተቆይቶ ለሕይወት ተቆይቶ ለሕይወት ፓርትነርሺፕ ኢንተርናሽናል፣ ፕፕላ ኢን ኤይድ እና አስፊር ፕሮጀክት ለ CHS ዝግጅት ሂደት ለበረከቱት ገንዘብ አስተዋፅኦ ለሚከተሉት የቦርድ አባላት ምስጋናቸውን ያቀርባሉ፡- አክት አሊያንስ፣ አክሽን ኤይድ ኢንተርናሽናል፣ አክሽን ደቶላንድ ህልፍት (Aktion Deutschland Hilft)፣ የብሪታኒያ ቀይ መስቀል፣ የካቶሊክ የውጭ ልማት ኤጀንሲ (CAFOD)፣ ኬር ኢንተርናሽናል፣ ክርስቲያን ኤይድ፣ ኮሙኒቲ ወርልድ ሰርቪስ ኢሲያ፣ ዳንቶርቶኤይድ፣ ሉተራን ወርልድ ፌዴሬሽን፣ ሴቭ ከ ቻልድረን ኢንተርናሽናል፣ ሴቭ ከ ቻልድረን ዩ.ኤስ እና ወርልድ ቪዥን ኢንተርናሽናል።

ግብረመልስ

CHS ን የተመለከቱ አስተያየቶችን በማንኛውም ጊዜ ለመቀበል ዝግጁ ነን። አስተያየቶችንና ጥያቄዎችን ለ info@corehumanitarianstandard.org መልክ ይቻላል።

ክለሳ

የተቀበልናቸውን አስተያየቶች በሙሉ እ.አ.አ ከታህሳስ 2019 በፊት በሚካሄደው የ CHS ክለሳ ወቅት ያስተናደጋሉ። CHS ን በተመለከተ ተጨማሪ መረጃ፣ ተያያዥ ምንጮችን በዝግጅት ላይ የሚገኙ ሌሎች ሰነዶችን ለማግኘት እባክዎን www.corehumanitarianstandard.org ን ይጎብኙ።

ትርጉሞችን የተመለከተ ማስታወሻ

CHS በአረብኛ፣ በፈረንሳይኛና በስፓኒሽ ቋንቋዎች የሚገኝ ሲሆን ወደ ተጨማሪ ቋንቋ መተርጎም የሚፈልጉ ከሆነ ትርጉምን የተመለከተ ማብራሪያ ከ info@corehumanitarianstandard.org ያግኙ።

ተያያዥ ሰነዶች

የ CHS አብቃቀምን የሚያግዝ መመሪያና ስልቶችን ከ www.corehumanitarianstandard.org በነፃ ማግኘት ይቻላል።

ማውጫ

ሀ . መግቢያ	2 - 3
ለ . የጥራትና ተጠያቂነትን የተመለከተ አብያ የሰብአዊ ሥራዎች መለኪያ (CHS) መዋቅር	5
ሐ . CHS ን መተግበር	6
መ . የይገባኛል ጥያቄዎች	6
ሠ . በመርህ ላይ የተመሰረተ ሰብአዊ ሥራዎች ትግበራ	7
ረ . ዘጠኝ ቃልኪዳኖችና የጥራት መስፈርቶች	8
ሰ . ቃልኪዳኖች፣ ተግባራትና ሀላፊነቶች	9 - 17
1 . በአደጋ የተጠቁ ማህበረሰቦችና ህዝቦች ክፍላጎታቸው ጋር የተጣጣመና አግባብነት ያለው ድጋፍ ያገኛሉ	9
2 . በአደጋ የተጠቁ ማህበረሰቦችና ህዝቦች የሚያስፈልጋቸውን ሰብአዊ ድጋፍ በትክክልኛው ጊዜ ያገኛሉ።	10
3 . በአደጋ የተጠቁ ማህበረሰቦችና ህዝቦች በተደረገላቸው ሰብአዊ ድጋፍ ምክንያት አሉታዊ ተፅዕኖ አይኖርባቸውም፤ ይበልጥ ዝግጁ፣ አያበገሬ እና የሰጋት ተጋላጭነታቸው አነስተኛ ይሆናል።	11
4 . በአደጋ የተጠቁ ማህበረሰቦችና ህዝቦች መብቶቻቸውንና ድርሻዎቻቸውን ያውቃሉ፣ መረጃ ያገኛሉ እንዲሁም እነሱን በሚመለከቱ ውሳኔ አሰጣጦች ላይ ይሳተፋሉ።	12
5 . በአደጋ የተጠቁ ማህበረሰቦችና ህዝቦች አስተማማኝ፣ ምቹ ና ምላሽ ሰጪ የቅሬታ ማስተናገጃ ዘዴዎችን በቀላሉ ያገኛሉ።	13
6 . በአደጋ የተጠቁ ማህበረሰቦችና ህዝቦች የተቀናጀና ተመጋጋቢ ድጋፍ ያገኛሉ።	14
7 . ድርጅቶች ከልምዳቸውና ያለፈውን ከማስተዋል የሚማሩ እንደመሆናቸው በአደጋ የተጠቁ ማህበረሰቦችና ህዝቦች የተሻለ የድጋፍ አቅርቦት ይደረግልናል ብለው ሊጠብቁ ይችላሉ።	15
8 . በአደጋ የተጠቁ ማህበረሰቦችና ህዝቦች ብቁና ጥሩ አስተዳደር ካላቸው ስራተኞችና በገፈቃደኞች ድጋፍ ያገኛሉ።	16
9 . በአደጋ የተጠቁ ማህበረሰቦችና ህዝቦች ድጋፍ የሚያደርጉላቸው ድርጅቶች ሀብቶችን በአግባቡ ውጤታማነትና ስነምግባራዊነትን በተላበሰ መልኩ ይጠቀማሉ ብለው ሊያስቡ ይችላሉ።	17
ሸ . የቃላት መፍቻ	18

ጥራትንና ተጠያቂነትን የተመለከተ አብይ የሰብአዊ ሥራዎች መለኪያ

ሀ. መግቢያ

በየአለቱ በመላው አለም ከሁሉም የህይወት ዘርፍ የተውጣጡ ሰፍር ቁፍር የሌላቸው ሰዎች አስፈላጊ የሆነ ሰብአዊ ምላሽ ለመስጠት ይንቀሳቀሳሉ። ይህም በየትኛውም ስፍራ የተከሰተን ሰብአዊ ስቃይ ለመከላከልና ለመቀነስ ካላቸው ፍላጎት የመነጨ ነው።

ጥራትንና ተጠያቂነትን የተመለከተው አብይ የሰብአዊ ሥራዎች መለኪያ (CHS) በሰብአዊ ምላሽ አሰጣጥ ላይ የተሰማሩ ድርጅቶችና ግለሰቦች የሚሰጡትን ድጋፍ ጥራትና ውጤታማነት ለማሻሻል ሊጠቀሟቸው የሚችሉ ዘጠኝ ቃልኪዳኖችን አስቀምጧል። ከዚህም በተጨማሪ በአደጋ ለተጠቁ ማህበረሰቦችና ህዝቦች የበለጠ ተጠያቂነትን አመቻቸቶታል። ይኸውም ሰብአዊ ድርጅቶች የገቧቸውን ቃልኪዳኖች መገንዘባቸው ድርጅቶቹን ተጠያቂ ለማድረግ ያስችላቸዋል።

CHS በአደጋ የተጠቁ ማህበረሰቦችንና ህዝቦችን የሰብአዊ ሥራዎች ማእከል አድርጎ የሚወሰድ ሲሆን መሰረታዊ ሰብአዊ መብቶቻቸው ይከበሩ ዘንድም ያበረታታል። ይኸውም አለምአቀፍን የሰብአዊ መብቶች ድንጋጌ ጨምሮ በአለምአቀፍ ህግ የተደነገገውን በክብር በህይወት የመኖር መብትንና ከአደጋ የመጠበቅና በደህንነት የመኖር መብትን የሚያጠናክር ነው።

CHS እንደ አብይ መለኪያነቱ በመርህ ላይ የተመሰረተ፣ ተጠያቂነት ያለበትና ከፍተኛ ጥራት ያለው ሰብአዊ ተግባር ሊያሟላቸው የሚገቡ መሰረታዊ ይዘቶችን ያብራራል። ሰብአዊ ሥራዎች ላይ የተሰማሩ ድርጅቶች ከውስጣዊ አስፈራጊነታቸው ጋር በማጣጣም በበጎ ፈቃደኝነት ላይ የተመሰረተ ህግ አድርገው ሊጠቀሙት ይችላሉ። ከዚህም በተጨማሪ ለአፈፃፀም ማረጋገጫነት መሰረት አድርገው ሊጠቀሙት የሚችሉ ሲሆን በተለያዩ ነባራዊ ሁኔታዎችና የድርጅት አይነቶች ጠቀሜታ ይኖረው ዘንድ ውሳኔ ማከቀፍና ተያያዥ አመለካኞች ተዘጋጅተዋል።

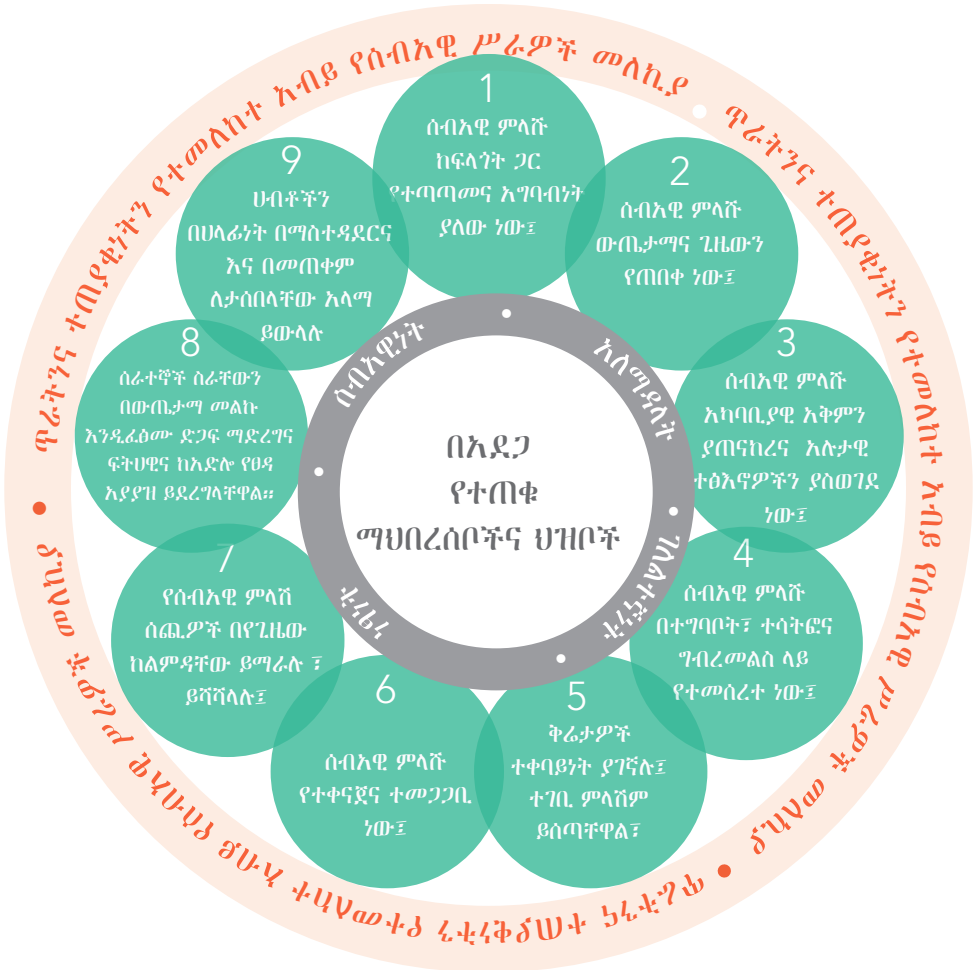
CHS ሰብአዊ ተግባር በሚፈፀሙ ወይም አስተዋፅኦ በሚያበረክቱ ግለሰቦች፣ ድርጅቶች፣ አስተባባሪ አካላት፣ ጥምረቶችና ሌሎች ቡድኖች ሊስፋፋ፣ ሊበረታታና ሊተገበር ይችላል። ምንም እንኳን CHS በቀዳሚነት ለሰብአዊ ሥራ ዘርፎች የታለመ ቢሆንም የትኛውም ድርጅት በአደጋ ከተጠቁ ማህበረሰቦችና ህዝቦች ጋር በተያያዘ የሚተገብራቸውን ስራዎች በሁሉም ገፅታዎች የተሻለ ጥራትና የበለጠ ተጠያቂነት ለማሳሰስ ሊገለገልበት ይችላል።

² አለምአቀፍ የሰብአዊ መብቶች መደብል አለምአቀፍ የሰብአዊ መብቶች አዋጅ፣ አለምአቀፍ ኢኮኖሚያዊ፣ ማህበራዊና ባህላዊ መብቶች ቃልኪዳን እና አለምአቀፍ የሲቪልና የፖለቲካዊ መብቶች ቃልኪዳን እና በምርጫ የሚወሰዱ ፕሮቶኮሎችን ያካትታል።

CHS የአለም አቀፍ ምክክር ሂደት ውጤት ነው። የነባር ሰብአዊ ስራዎች መለኪያዎችንና ቃልኪዳኖችን ቁልፍ ያዘቱ በአንድነት አሰባሰቧል። ከእነዚህም ውስጥ ጥቂቶቹ (በነዚህ ባይወሰንም) የሚከተሉት ናቸው፡-

- የአለምአቀፍ ቀይ መስቀል ማህበርና ቀይ ጨረቃ ንቅናቄ እንዲሁም ለአደጋ ደራሽ መንግስታዊ ያልሆኑ ድርጅቶች የሰነድ ማህበር ደንብ
- እ . አ . አ በ2010 የተዘጋጀው ሂውማኒታሪያን አካውንቲቢቲ ፓርትነርሺፕ (HAP) የተጠያቂነትና የጥራት አመራር መለኪያ
- የፕፕል ኢን ኤይድ የአመራርና የእርዳታ ሰራተኞች ድጋፍ መልካም የአሰራር ህግ
- የእስፊር አብይ መለኪያዎችና ሰብአዊ ቻርተር መመሪያ መፅሀፍ
- የጥራት ኮምፓስ (Quality COMPAS)
- የበይን ድርጅቶች ቋሚ ኮሚቴ በአደጋ የተጠቁ ህዝቦች የተጠያቂነት ቃልኪዳኖች (CAAPs)
- የኢኮኖሚያዊ ትብብርና ልማት ድርጅት (OECD) የልማት ድጋፍ ኮሚቴ (DAC) የልማትና ሰብአዊ ድጋፍ መመዘኛ መስፈርት

ዋራትንና ተጠያቂነትን የተመለከተ አብያ የሰብአዊ ሥራዎች መለኪያ

ለ. አብይ የሰብአዊ ሥራዎች መለኪያ መዋቅር

CHS በአደጋ ለተጠቁ ማህበረሰቦችና ህዝቦች የተገቡ ዘጠኝ ቃልኪዳኖች ሰብሰብ ሲሆን ሰብአዊ ድጋፍ ከሚያደርጉ ድርጅቶችና ግለሰቦች ምን መጠበቅ እንደሚችሉ ያትታል። እያንዳንዱ ቃልኪዳን በጥራት መስፈርት የተደገፈ ሲሆን ይህም በሰብአዊ ሥራዎች የተሠማሩ ድርጅቶችና ሠራተኞች ቃልኪዳኖቹን ለማሳካት እንዴት መስራት እንዳለባቸው የሚያሳይ ነው።

CHS የተዋቀረው ከዚህ በታች እንደተመለከተው ነው፡-

- ዘጠኝ ቃልኪዳኖች፣
- ደጋፊ የጥራት መስፈርቶች፣
- ቃልኪዳኖቹን ለማሳካት መተግበር ያለባቸው ቁልፍ ተግባራት፣ እና
- ቁልፍ ተግባራትን በመላው ድርጅት ውስጥ በወጥነትና በስርአት እንዲተገበሩ ለመደገፍ የሚያስችሉ ድርጅታዊ ሀላፊነቶች።

አብይ ተግባራትና ድርጅታዊ ሀላፊነቶች እንደየ ቅደም ተከተላቸው የሚከተሉትን ይገልጻሉ፡-

- በሰብአዊ ተግባር የተሰማሩ ሰራተኞች ክፍተኛ ጥራት ያላቸው ፕሮግራሞችን ለማሳካት ምን ተግባሮችን በወጥነት መፈፀም እንደሚገባቸውና ድጋፍ ለሚያደርጉላቸው አካላት እንዴት ተጠያቂ እንደሚሆኑ፤
- በሰብአዊ ተግባር የተሰማሩ ድርጅቶች ሰራተኞቻቸው ክፍተኛ ጥራት እና ተጠያቂነት ያለበት ሰብአዊ ድጋፍ መስጠታቸውን ለማረጋገጥ በተጨማሪ ሊኖሯቸው የሚገቡ ፖሊሲዎች፣ ሂደቶችና ስርአቶች

በ CHS ውስጥ በጥቅም ላይ የዋሉ ቃላት ውስን ፍቺ በዚህ ሰነድ ማብቂያ ላይ በቃላት መፍቻ መልክ ቀርቧል።

ሐ. CHSን መተግበር

CHSን ለመጠቀም የወሰኑ ድርጅቶች ዘጠኙን ቃልኪዳኖች የማሳካት አላማ ይኖራቸዋል። እነሱ ከተባለም የሰብአዊ ምላሽቻቸውን ጥራትና ተጠያቂነት በቋሚነት ለማሻሻል የአሠራር ስርአቶቻቸውን፣ መዋቅራቸውንና አሰራሮቻቸውን በወጥነት ለማሻሻል መሰረት ይጠበቅባቸዋል። ነገር ግን በሰብአዊ ተግባር የተሰማሩ ድርጅቶችና ግለሰቦች አይነታቸው ብዙ እንደ መሆኑ ወቅታዊ እርምጃ መውሰድ እና ከድርጅታቸው አቅምና ሀላፊነት እንዲሁም ከገጠማቸው የአደጋ ሁኔታና ደረጃ ጋር ተግባራቸውን ማጠባለም አለባቸው።

ድርጅቶች ዘጠኙን ቃልኪዳኖች ለማሳካት ችግር በሚያጋጥማቸው ጊዜ እውነታውን መቀበልና እንቅፋት የሆነባቸውን ጉዳይ በምን መልኩ መፍታት እንደሚኖርባቸው ማሰብ አለባቸው። ድርጅቶች ከእንደዚህ አይነት ሁኔታዎች መማርና የሚያጋጥሟቸውን ማነቆዎች የሚፈቱባቸውን ስልቶች ማዘጋጀት አለባቸው። CHSን በተግባር ለማዋል የሚካሄድ ማንኛውም ትንተና አብይ ተግባራትን በመከወን እና/ወይም ድርጅታዊ ሀላፊነቶችን በመወጣት ላይ ብቻ ሳይሆን የትኛውም ድርጅት ዘጠኙን ቃልኪዳኖች ለማሳካት በሚያደርገው እንቅስቃሴ ሰፊት ላይ መመስረት ይኖርበታል። ስለሆነም በ CHS የሚጠበቁ ቁልፍ ተግባራት ከነባራዊ ሁኔታዎች ጋር በሚሰማሙ መልኩ መጠባለም ይኖርባቸዋል።

CHS ለሚከተሉት ድርጅቶችና ግለሰቦች ይሰራል፡-

- በአደጋ ለተጠቁ ማህበረሰቦችና ህዝቦች ቀጥተኛ ድጋፍ ለሚያቀርቡ፣
- በቀጥታ ድጋፍ በመስጠት ባይሳተፉም ለሌሎች ድርጅቶች ግን የገንዘብ፣ የቁሳቁስ ወይም የቴክኒክ ድጋፍ ለሚያደርጉ፣ ወይም
- ሁለቱንም አቀራረቦች አጣምረው ለሚሰሩ

CHS በሰብአዊ ሥራዎች የተሰማሩ አካላት በተለያዩ መልኮች እንዲጠቀሙበት ሆኖ የተቀረፀ ሲሆን፤ ከታች የተዘረዘሩትን ማሳካት እንዲያስችልም ጭምር ነው ፡-

- በአደጋ ለተጠቁ ማህበረሰቦችና ህዝቦች የበለጠ ተጠያቂነትን ለማመቻቸትና ለአንሱ የሚሰጡ አገልግሎቶችን ጥራት ለማሻሻል፣
- ለ CHS የተሻለ ትግበራና ቀጣይነት ያለው መሻሻል የትግበራ እቅድ ማዘጋጀት፣
- ነገር ድርጅታዊና ቴክኒካል እስታንዳርዶችን ለመደገፍ CHSን እንደማአቀፍ በመጠቀም ጥራትንና ተጠያቂነትን መከታተል፣
- ራሱን መገምገምና የፕሮግራሞችን ጥራት ማሻሻል
- በተመሳሳይ አስተሳሰብ መመራትን ለማረጋገጥ ወይም ለመመስከር እና ይህንን ለሌሎች በተግባር ለማሳየት
- እንደ አስፈላጊነቱ ውስጣዊ አሰራሮች እና ለሰራተኞች የሚደረጉ ድጋፎች በ CHS ውስጥ የተቀመጡ ተግባራትንና ድርጅታዊ ሀላፊነቶችን እንደሚያሟሉ ለመመዘን፣

CHSን ለመጠቀም የወሰኑ ድርጅቶች በድርጅታቸው ውስጥና በውጪ ለሚገኙ አካላት ማሳተፍዎቅ ይጠበቅባቸዋል። በአጋርነት የሚሰሩ ድርጅቶች ለ CHS ያላቸውን ቁርጠኝነት ማብራራት፣ አጋሮቻቸው ለዘጠኙ ቃልኪዳኖች ያላቸውን አቀራረብ ለመረዳት መሞከርና የCHS ቃልኪዳኖችን በጋር ለመተግበር የሚችሉትን ሁሉ ማድረግ ይኖርባቸዋል።

መ. የይገባኛል ጥያቄዎች

በሰብአዊ ተግባር የተሰማሩ ማንኛውም ግለሰብ ወይም ድርጅት CHSን እንዲተገብርና አዛምዶ እንዲጠቀም የሚበረታታ ሲሆን “CHSን በተግባር ለማዋል እየሰራን እንገኛለን” ማለት ይችላል። ድርጅቶች CHSን እንከተላለን ለማለት ከመመዘኛው ጋር የተናበበ ሚዛናዊ ማረጋገጫ ማለፍ ይኖርባቸዋል።

³ ፍቺውን ለማወቅ የቃላት መፍቻውን ይመክቱ

ሠ. በመርህ ላይ የተመሰረተ የሰብአዊ ሥራዎች ትግበራ

ሰዎች የሰብአዊ ድጋፎች ዋነኛ ማጠናጠኛ ናቸው። ለአደጋ የሚሰጥ ማንኛውም ሰብአዊ ድጋፍ ቀዳሚ መነሻ ምክንያት ህይወት ማዳን፣ የሰዎችን ስቃይ መቀነስና በክብር የመኖር መብትን መደገፍ ነው።

ሰብአዊ ድጋፍ የሚሰጡ ድርጅቶች ሰብአዊው አስገዳጅ ሁኔታ ቅድሚያ ሊሰጠው እንደሚገባ ስለሚረዱ በየትኛውም ቦታ አስፈላጊ ሆኖ ሲገኝ ሰብአዊ ድጋፍ መስጠት ይፈልጋሉ።

ሰብአዊ ተግባር በአራት ስፊ ተቀባይነት ባላቸው መርሆች ይመራል፡-

- **ሰብአዊነት፡-** በየትኛውም ስፍራ የሰው ልጅ ላይ የሚደርስ ስቃይ መኖትሄ ሊሰጠው ይገባል። የሰብአዊ ተግባር አላማ ህይወትንና ጤናን ለመከላከል እና የሰው ልጆችን ክብር ማረጋገጥ ነው።
- **አለማዳላት፡-** ሰብአዊ ተግባር ፍላጎትን ብቻ መሰረት አድርጎ መከናወን ይኖርበታል። ይህም ማለት በጣም አስቸኳይ ለሆኑ አስጨናቂ ክስተቶች ቅድሚያ መስጠትና በዜግነት፣ በዘር፣ በጾታ፣ በህይወት ዓይነት ለሆኑ ማህበራዊ መደብ ወይም ፖለቲካዊ አመለካከት ላይ የተመሰረተ አሉታዊ ልዩነት አለማድረግ ነው።
- **ነፃነት፡-** ሰብአዊ ተግባር ሰብአዊ ተግባሩ ከሚከናወነበት አካባቢ ጋር በተገናኘ ማንኛውም አካል ሊኖረው ከሚችል ፖለቲካዊ፣ ወታደራዊ ወይም ሌላ አይነት አላማ ነፃ መሆን አለበት።
- **ገለልተኛነት፡-** ሰብአዊ ተግባር የሚፈፀሙ አካላት በግጭቶች ውስጥ ወገን አለመለየትና በፖለቲካዊ፣ ዘር ነክ፣ ህይወት ዓይነት ወይም ርእዮተኛነት ላይ ይዘት ባላቸው ውገዛቸው ውስጥ መሳተፍ የለባቸውም።

ሰብአዊ መርሆች የሁሉም ሰብአዊ ስራ ማእከል ሆነው፤ ሰብአዊ ተግባርን የሚመሩ ሲሆን አጠቃቀማቸውም ሰብአዊ ተግባርን ከሌላ አይነት ድርጊቶችና ተግባሮች ለመለየት ወሳኝ ነው። አራቱ መርሆች በ CHS ውስጥ በቃልኪዳኖች፣ በጥራት መስፈርቶች፣ በቁልፍ ተግባራትና በድርጅታዊ ሀላፊነቶች ውስጥ ተካትተዋል።

አለምአቀፍ የሰብአዊ ህግ፣ አለምአቀፍ የሰብአዊ መብት ህግ እና አለምአቀፍ የሰደተኛ ህግ ከገለሰቦችና ከሱድኖች ጥበቃ እና ሊደረግላቸው ከሚችሉው ድጋፍ ጋር በተገናኘ መሰረታዊ የህግ አስታንዳርዶችን አስቀምጠዋል። የአስፊር ሰብአዊ ቻርተር በአደጋ ወይም በግጭት ከተጠቁ ወገኖች ደህንነት ጋር ከፍተኛ ግንኙነት ያላቸውን ቁልፍ የህግ መርሆች በአጭሩ ጨምቆ አስቀምጧል። CHSን የሚተገብሩ አካላት በግዛታቸው ውስጥ በሚከሰቱ አደጋዎች ወይም በጦር መሳሪያ የታገዙ ግጭቶች ስለባ ለሚሆኑ ሰዎች ጥበቃና ድጋፍ ማድረግ የመንግስታትና ሌሎች የሚመለከታቸው ባለስልጣናት ቀዳሚ ሀላፊነት እንደሆነ ይገነዘባሉ። ሰብአዊ ተግባር እነዚህን ሀላፊነቶች መጋፋት የለበትም፤ ይልቁንም በሚቻልበት አጋጣሚ ሁሉ ማገዝ አለበት።

4 የሰብአዊነት፣ አለማዳላት፣ ነፃነትና ገለልተኛነት መርሆች የመጣባት ከሚከተሉት ነው፡- እ.አ.አ በ1965 በአለምአቀፍ ቀይ መስፍን ቀይ ጨረቃ 20ኛ አለምአቀፍ ኮንፈረንስ ላይ በዚያና የታወጀው የአለምአቀፍ ቀይ መስፍን ቀይ ጨረቃ ጉዳይ መስሪያቤት መርሆች፣ እ.አ.አ ታህሳስ 19/1991 የተደረገው የተባበሩት መንግስታት ጠቅላላ ጉባኤ ውሳኔ 46/182፣ እና እ.አ.አ የካቲት 5/2004 የተደረገው የተባበሩት መንግስታት ጠቅላላ ጉባኤ ውሳኔ 58/114

5 አንዳንድ ድርጅቶች ከአደልም የህጻን አርዳታ የመስጠትና በግጭቶች ውስጥ ወገን ያለመለየት ቃልኪዳንን የሚያከብሩ በሆነም የገለልተኛነት መርህ ከተጠያቂነት ከፍተኛ ጋር የተገናኙ ጉዳዮችን በተመለከተ የሚሳመን/አደገዘሰ ስራ ለጎንደር አይደለም።

ፈ. ዘጠኙ ቃልኪዳኖችና የጥራት መስፈርቶች

1. በአደጋ የተጠቁ ማህበረሰቦችና ህዝቦች ከፍላጎታቸው ጋር የተጣጣመና አግባብነት ያለው ድጋፍ ያገኛሉ፤
የጥራት መስፈርት፡- ሰብአዊ ምላሹ ከፍላጎት ጋር የተጣጣመና አግባብነት ያለው ነው።

2. በአደጋ የተጠቁ ማህበረሰቦችና ህዝቦች የሚያስፈልጋቸውን ሰብአዊ ድጋፍ በትክክለኛው ጊዜ ያገኛሉ፤
የጥራት መስፈርት፡- ሰብአዊ ምላሹ ውጤታማና ጊዜውን የጠበቀ ነው።

3. በአደጋ የተጠቁ ማህበረሰቦችና ህዝቦች በተደረገላቸው ሰብአዊ ድጋፍ ምክንያት በአሉታዊ ተፅዕኖ አሉታዊ ተፅዕኖ አይኖርባቸውም፤ ይበልጥ ዝግጁ፣ አይበገሬ እና የሰጋት ተጋላጭነታቸው አነስተኛ ይሆናል፤
የጥራት መስፈርት፡- ሰብአዊ ምላሹ አካባቢያዊ አቅምን ያጠናከረና አሉታዊ ተፅዕኖዎችን ያስወገደ ነው።

4. በአደጋ የተጠቁ ማህበረሰቦችና ህዝቦች መብቶቻቸውንና $\frac{3}{4}T > \tilde{N} \vee t < "$ ድርሻዎቻቸውን ያውቃሉ፤ መረጃ ያገኛሉ እንዲሁም እነሱን በሚመለከቱ ውሳኔ አሰጣጦች ላይ ይሳተፋሉ፤
የጥራት መስፈርት፡- ሰብአዊ ምላሹ በተግባሩ ተሳትፎና ግብረመልስ ላይ የተመሰረተ ነው።

5. በአደጋ የተጠቁ ማህበረሰቦችና ህዝቦች አስተማማኝ፣ ምቹ ና ምላሽ ሰጪ የቅሬታ ማስተናገጃ ዘዴዎችን በቀላሉ ያገኛሉ።
የጥራት መስፈርት፡- ቅሬታዎች ተቀባይነት ያገኛሉ፤ ተገቢ ምላሽም $\tilde{A}C \times t^{\tilde{M}}$ ። $\tilde{A}C \times t^{\tilde{M}}$ ።

6. በአደጋ የተጠቁ ማህበረሰቦችና ህዝቦች የተቀናጀና ተመጋጋቢ ድጋፍ ያገኛሉ፤
የጥራት መስፈርት፡- ሰብአዊ ምላሹ የተቀናጀና ተመጋጋቢ ነው።

7. ድርጅቶች ከልምዳቸውና ያለፈውን ክላሳተዋል የሚማሩ እንደመሆናቸው በአደጋ የተጠቁ ማህበረሰቦችና ህዝቦች የተሻለ የድጋፍ አቅርቦት ይደረግልናል ብለው ሊጠብቁ ይችላሉ፤
የጥራት መስፈርት፡- ሰብአዊ ምላሽ ሰጪዎች በየጊዜው ከልምዳቸው ይማራሉ ፣ ይሻሻላሉ።

8. በአደጋ የተጠቁ ማህበረሰቦችና ህዝቦች ብቁና በአግባቡ ከተደራጁ ሠራተኞች እና በጎ ፈቃደኞች ድጋፍ $\tilde{A}\tilde{N} - K < \&$ አያያዝ ይደረግላቸዋል
የጥራት መስፈርት፡- ሰራተኞች ሰራቸውን በውጤታማ መልኩ እንዲፈፅሙ ድጋፍ ማድረግና ፍትህዊና ከአድሎ የፀዳ

9. በአደጋ የተጠቁ ማህበረሰቦችና ህዝቦች ድጋፍ የሚያደርጉላቸው ድርጅቶች ሀብቶችን በአግባቡ፣ ውጤታማነትና ስነምግባራዊነትን በተላበሰ መልኩ ይጠቀማሉ ብለው ሊያስቡ ይችላሉ።
የጥራት መስፈርት፡- ሀብቶችን በሃላፊነት በማስተዳደር እና በአግባቡ በመጠቀም ለታሰባቸው አላማ ይውላሉ ።

ሰ. ቃልኪዳኖች፣ ተግባራትና ሀላፊነቶች

1. በአደጋ የተጠቁ ማህበረሰቦችና ህዝቦች ከፍላጎታቸው ጋር የተጣጣመና አግባብነት ያለው ድጋፍ ያገኛሉ፤

የጥራት መስፈርት፦ ሰብአዊ ምላሹ ከፍላጎት ጋር የተጣጣመና አግባብነት ያለው ነው።

አብይ ተግባራት

- 1.1 ነባራዊ ሁኔታውን እና ባለድርሻ አካላትን የተመለከቱ ትንተናዎችን ሥርአት ባለው፣ ሚዛናዊ በሆነ እና ቀጣይነት ባለው መልኩ ማካሄድ፣
- 1.2 የተለያዩ ቡድኖች⁶ ፍላጎቶችን⁷ እና ስጋቶችን ከአድልዎ በፀዳ ግምገማ ላይ ተመስርቶ እና ተጋላጭነቶቻቸውንና አቅምቻቸውን በመረዳት ላይ የተመሰረቱ እና ተገቢ ፕሮግራሞችን መቅረፅና መተግበር፣
- 1.3 ፕሮግራሞችን ከተለዋዋጭ ፍላጎቶች፣ አቅምቶች ነባራዊ ሁኔታዎች ጋር ማስማማት።

ድርጅታዊ ሀላፊነቶች

- 1.4 በአደጋ የተጠቁ ማህበረሰቦችና ህዝቦችን ፍላጎቶችና አቅምቶች መሰረት ያደረገ ከአድልዎ የፀዳ ድጋፍ ለመስጠት ቁርጠኛ የሆኑ ፖሊሲዎች መኖር፤
- 1.5 ትኩረት የተነፈጉ ወይም የተገለሉ ሰዎችን ጨምሮ የማህበረሰቦችን ልዩነት ግንዛቤ ውስጥ ያስገቡና የተሰባጠሩ መረጃ መሰብሰብን የሚያስችሉ ፖሊሲዎች ላይ የተመሰረቱ ቃልኪዳኖች መኖር፤
- 1.6 ተገቢና ቀጣይነት ያለው የነባራዊ ሁኔታዎች ትንተና መካሄዱን የሚያረጋግጡ ሂደቶች መኖራቸው።

6 ይህ የሚከተሉትን ሊያመለክት ይችላል፤ ለምሳሌ ሴቶች፣ ወንዶች፣ ልጃገረዶች፣ ታዳጊ ወንዶች፣ ወጣቶችና አረጋውያን እንዲሁም ለካልጉዳተኞችና አንዳንድ አናባ ወይም የጎሳ ቡድኖች ላይ የተመሰረቱ ልዩነቶችን አለማድረግ።

7 “ፍላጎቶች” እርዳታና ጥበቃን ያካትታል

2. በአደጋ የተጠቁ ማህበረሰቦችና ህዝቦች የሚያስፈልጋቸውን ሰብአዊ ድጋፍ በትክክለኛው ጊዜ ያገኛሉ፤

የሞራት መስፈርት፦ ሰብአዊ ምላሹ ውጤታማና ጊዜውን የጠበቀ መሆን።

አብይ ተግባራት

- 2.1 የታቀደው ተግባር ለማህበረሰቦቹ ተጨባጭ እና አስተማማኝ እንዲሆን ማነቆዎቹን የሚፈቱ ፕሮግራሞችን መቅረፅ ፣⁸
- 2.2 በውሳኔ አሰጣጥና ትግበራ ላይ አላስፈላጊ መዘግየቶችን በማስወገድ ጊዜውን የጠበቀ ሰብአዊ ምላሽ መስጠት፣
- 2.3 ምላሽ ያላገኙ ማናቸውንም አይነት ፍላጎቶች አግባብነት ያለው የቴክኒክ አቅምና ሀላፊነት ወዳላቸው ድርጅቶች መምራት ወይም እነዚህ ፍላጎቶች ምላሽ እንዲያገኙ የማግባባት/የአድቸክሲ ስራ መስፈርት፣
- 2.4 ፕሮግራሞችን ለመቅረፅ እና ለመገምገም በሰብአዊ ሥራዎች ዘርፍ ውስጥ አግባብነት ያላቸው የቴክኒክ እስታንዳርዶችንና መልካም አሰራሮችን መጠቀም፣
- 2.5 ፕሮግራሞችን ለማስማማትና ዝቅተኛ አፈፃፀምን ለመቅረፍ የሰብአዊ ምላሽ ስራዎችን፣ ሂደቶችንና ውጤቶችን መከታተል

ድርጅታዊ ሀላፊነቶች

- 2.6 የፕሮግራም ቃልኪዳኖች ከድርጅታዊ አቅም ጋር መጣጣም
- 2.7 የፖሊሲ ቃልኪዳኖች የሚከተሉትን ማረጋገጥ ይጠበቅባቸዋል፦
 - ሀ. በሰራዎችና በአመቡት ውጤት ላይ የሚካሄድ ሥርዓታዊ፣ ሚዛናዊና ቀጣይነት ያለው ክትትልና ግምገማ
 - ለ. ከክትትልና ግምገማ የሚገኝ ተጨባጭ መረጃ ፕሮግራሞችን ለማስማማትና ለማሻሻል ማዋል
 - ሐ. አስፈላጊውን ግብአት አብሮ በመመደብ ውሳኔዎችን በወቅቱ መስጠት

⁸ ለምሳሌ ሰብአዊ ተደራሽነት፣ ደህንነት፣ ሎጂስቲክስና ፈንድ

3. በአደጋ የተጠቁ ማህበረሰቦችና ህዝቦች በተደረገላቸው ሰብአዊ ድጋፍ ምክንያት አሉታዊ ተፅዕኖ አይኖርባቸውም፤ ይበልጥ ዝግጁ፣ አይበገሬ እና የሰጋት ተጋላጭነታቸው አነስተኛ ይሆናል፤

የጥራት መስፈርት፦ ሰብአዊ ምላሽ አካባቢያዊ አቅምን ያጠናክረና አሉታዊ ተፅዕኖዎችን ያስወገደ ነው።

አብይ ተግባራት

3.1 ፕሮግራሞች በአካባቢያዊ አቅሞች ላይ መመስረታቸውን ማረጋገጥና በአደጋ የተጠቁ ማህበረሰቦችና ህዝቦችን አይበገሬነት(resilience) በማሻሻል ላይ አተኩሮ መስራት

3.2 ማንኛውም አይነት ነገር የማህበረሰብ አደጋና ስጋት ግምገማ ውጤቶች እና የዝግጁነት እቅዶችን ስራዎችን ለመምራት መጠቀም፤

3.3 ለወደፊት አደጋዎች በሚከሰቱበት ወቅት ቀዳሚ ምላሽ ሰጪ ሆነው እንዲገኙ ለማብቃት የአካባቢውን አመራርና ድርጅቶች አቅም ማሳደግ፤ ትኩረት ያላገኙና የተገለሉ ቡድኖች በአግባቡ መወከላቸውን ለማረጋገጥ እርምጃዎችን በመውሰድ፤

3.4 የረጅም ጊዜ አዎንታዊ ተፅዕኖን ከወዲሁ ለማረጋገጥና የጥገኝነት ስጋትን ለመቀነስ በሰብአዊ ፕሮግራሙ ጅምር ላይ የሽግግር ወይም አጠናቅቆ የመውጫ ስልቶችን ማቀድ፤

3.5 በቶሎ ከአደጋ ለማገገም የሚያስችሉና የአካባቢውን ኢኮኖሚ የሚጠቅሙ ፕሮግራሞችን መቅረፅና መተግበር፤

3.6 ለከሰቱ የሚችሉ ወይም የተከሰቱ ያልታሰቡ አሉታዊ ውጤቶችን በወቅቱና ስልታዊ በሆነ መልኩ መለየትና እርምጃ መውሰድ፤ የሚከተሉትን ጨምሮ፦

- ሀ. የሰዎች ደህንነት፣ ክብርና መብቶች
- ለ. በሰራተኞች የሚፈፀም የወሲብ ብዝበዛና ጥቃት
- ሐ. ባህል፣ ፆታ፣ ማህበራዊና ፖለቲካዊ ግንኙነቶች
- መ. የኑሮ መተዳደሪያ
- ሠ. የአካባቢው ኢኮኖሚ እና
- ረ. አካባቢ

ድርጅታዊ ሀላፊነቶች

3.7 ፖሊሲዎች፣ እስትራቴጂዎችና መመሪያዎች የሚከተሉትን ለማስፈፀም ይቀረጻሉ፦

- ሀ. ማንኛውም አይነት አሉታዊ ተፅዕኖ የሚያስከትሉ ፕሮግራሞችን መከላከል፤ ለምሳሌ በሰራተኞች አማካኝነት በአደጋ በተጠቁ ማህበረሰቦችና ህዝቦች ላይ የሚፈፀም ብዝበዛ፣ ጥቃት ወይም አድልዎ
- ለ. አካባቢያዊ አቅሞችን ማጠናከር

3.8 በአደጋ ከተጠቁ ማህበረሰቦችና ህዝቦች የሚሰበሰብና እነሱን ለአደጋ ሊደጋልጥ የሚችል ማንኛውም አይነት ግለሰባዊ መረጃን መጠበቅ የሚያስችሉ ስርዓቶችን አዘጋጅቶ ማስቀመጥ

4. በአደጋ የተጠቁ ማህበረሰቦችና ህዝቦች መብቶቻቸውንና 3/4T>Ñv†“<” ድርሻዎች ያውቃሉ፣ መረጃ ያገኛሉ እንዲሁም እነሱን በሚመለከቱ ውሳኔ አሰጣጦች ላይ ይሳተፋሉ፤

የዋራት መስፈርት፦ ሰብአዊ ምላሽ በተግባሩ፣ ተሳትፎና ግብረመልስ ላይ የተመሰረተ መሆን።

አብያ ተግባራት

- 4.1 ስለድርጅቱ፣ ስለሚመራባቸው መርሆች፣ ከሰራተኞቹ ስለሚጠበቃቸው ባህሪያት፣ ስለሚተገብራቸው ፕሮግራሞች እና ምን አስተውሎ ለማበርከት እንደሚፈልጉ በአደጋ ለተጠቁ ማህበረሰቦችና ህዝቦች መረጃ መስጠት፣
- 4.2 የተለያዩ የማህበረሰብ አባላት በተለይም ተጋላጭና የተገለሉ ቡድኖች በቀላሉ መረዳት በሚችሏቸው፣ አክብሮታዊ በሆኑና ባህሉን በጠበቁ ቋንቋዎች፣ ስልቶችና ሚዲያ መልዕክቶችን ማስተላለፍ፣
- 4.3 በአደጋ የተጠቁ ማህበረሰቦችና ህዝቦችን ተሳትፎና መስተጋብር በሁሉም የሰራ ምእራፎች በማካተት የውክልናውን አካታችነት ማረጋገጥ።
- 4.4 ለዎታ፣ ለእድሜና ለግብረ መልስ ሰጪዎች ሰብዓዊ ልዩ ትኩረት በመስጠት በአደጋ የተጠቁ ማህበረሰቦችና ህዝቦች በተደረገላቸው እርዳታ ዋራትና ውጤታማነት ላይ የተሰማቸውን የእርካታ ደረጃ በተመለከተ ግብረመልስ እንዲሰጡ ማበረታትና ማመቻቸት፣

ድርጅታዊ ህላጫዎች

- 4.5 መረጃ ማጋራትን የተመለከቱ ፖሊሲዎች መኖር እና ግልፅ የሆኑ የግንኙነት ባህሎችን ማዳበር፣
- 4.6 በሁሉም የሰራ ምእራፎች ውስጥ የለዩዎቸውን ቅድሚያ የሚሰጣቸው ጉዳዮችና ስጋቶች በሚያንፀባርቅ መልኩ በአደጋ የተጠቁ ማህበረሰቦችና ህዝቦችን የሚያሳትፉ ፖሊሲዎች ተዘጋጅተው መቅረብ፣
- 4.7 በአደጋ የተጠቁ ማህበረሰቦችና ህዝቦችን አክብሮት የሚገባቸው የሰው ልጆች አድርጎ በሚያቀርብ መልኩ ውጫዊ ግንኙነቶችን ገንዘብ ለማሰባሰብ የዋሉትን ጨምሮ ትክክለኛ፣ ስነምግባራዊና አክብሮታዊ መሆን አለባቸው፤

5. በአደጋ የተጠቁ ማህበረሰቦችና ህዝቦች አስተማማኝ፣ ምቹ ና ምላሽ ሰጪ የቅሬታ ማስተናገጃ ዘዴዎችን በቀላሉ ያገኛሉ፤

የጥራት መስፈርት፦ ቅሬታዎች ተቀባይነት ያገኛሉ፤ ተገቢ ምላሽም ይሰጣቸዋል

አብፀ ተግባራት

- 5.1 በአደጋ የተጠቁ ማህበረሰቦችና ህዝቦች ቅሬታ የሚሰተናገድበት ሂደትን በተመለከተ በቀረፃ፣ ትግበራና ክትትል ሂደቶች ላይ ማማከር፤
- 5.2 ቅሬታዎችን ተቀብሎ ማስተናገድ፤ እና አሰራሩን እንዴት መጠቀም እንደሚቻልና የሚሰተናገዱ ጉዳዮችን ገደብ ማስረዳት፤
- 5.3 ለቅሬታ አቅራቢዎችና በሁሉም ምክራፎች ተጠቂ ለሆኑ አካላት ደህንነት ቅድሚያ በሚሰጥ መልኩ ቅሬታዎችን በወቅቱ፣ በፍትህዊነት እና አግባብነት ባለው መንገድ ማስተናገድ፤

ድርጅታዊ ሀላፊነቶች

- 5.4 በአደጋ የተጠቁ ማህበረሰቦችና ህዝቦችን ቅሬታዎች ማስተናገጃ አሰራርን በአግባቡ ማደራጀት እና ማስቀመጥ። የቅሬታዎች ማስተናገጃ አሰራሩ ፕሮግራምን፣ ወሲባዊ ብዝበዛን፣ ጥቃትንና ስልጣንን ያለአግባብ መጠቀምን ማካተት አለበት፤
- 5.5 ለቅሬታዎች ተገቢውን ትኩረት መስጠት እና በተቀመጡ ፖሊሲዎችና አሰራሮች መሰረት እርምጃ የሚወሰድ ድርጅታዊ ባህል መገንባት፤
- 5.6 ወሲባዊ ብዝበዛና ጥቃትን መከላከል በተመለከተ ድርጅቱ የገባቸውን ቃልኪዳኖች ጨምሮ ከሰብአዊ ሰራተኞች ስለሚጠበቁ ባህሪያት በአደጋ የተጠቁ ማህበረሰቦችና ህዝቦች ሙሉ ግንዛቤ እንዲኖራቸው ማድረግ፤
- 5.7 ከድርጅቱ የሀላፊነት ገደብ ውጪ የሆኑ ቅሬታዎችን መልካም አሰራርን በጠበቀ መልኩ ወደሚመለከተው አካል መምራት።

6. በአደጋ የተጠቁ ማህበረሰቦችና ህዝቦች የተቀናጀና ተመጋጋቢ ድጋፍ ያገኛሉ።

የጥራት መስፈርት፦ ሰብአዊ ምላሽ የተቀናጀና ተመጋጋቢ ነው።

አብዬ ተግባራት

- 6.1 የተለያዩ ባለድርሻ አካላትን ማናዎች፣ ሀላፊነቶች፣ አቅምና ፍላጎቶች መለየት⁹፣
- 6.2 የሰብአዊ ድጋፍ ምላሽ ከብሄራዊና አካባቢያዊ ባለስልጣናት¹⁰ እና ከሌሎች ሰብአዊ ድርጅቶች ጋር መደጋገፉን ማረጋገጥ፣
- 6.3 አስፈላጊ በሆኑ የማስተባበሪያ መድረኮች ውስጥ መሳተፍና ከሌሎች ጋር መተባበር የሰፊውን ሰብአዊ ድጋፍ ሞረት ሸፋንና አገልግሎት አሰጣጥ ክፍ ለማድረግ እና ጫናዎችን ከማህበረሰቦች ላይ ለመቀነስ ያግዛል፣
- 6.4 ለአጋሮች፣ ለአስተባባሪ ቡድኖችና ለሌሎች ለሚመለከታቸው ተዋንያን ጠቃሚ መረጃዎችን አግባብነት ባለው የኮሙኒኬሽን ስልት ማጋራት፤

ድርጅታዊ ሀላፊነቶች

- 6.5 ሰብአዊ መርሆችን ሳይጥሱ ብሄራዊና የአካባቢ ባለስልጣናትን ጨምሮ ከሌሎች ጋር መተባበርንና መተጋገዝን የተመለከተ ግልፅ ቃልኪዳን በፖሊሲዎችና እስትራቴጂዎች ውስጥ ማካተት፣
- 6.6 ከአጋሮች ጋር የሚከናወን ስራ የአጋርን የስራ ሀላፊነት፣ ግዴታዎችና ነፃነት በሚያከብሩ፤ ማንቆዎቻቸውንና ቃልኪዳኖቻቸውን ከግንዛቤ በአስገቡ ግልፅና ወጥ ስምምነቶች መመራት አለባቸው።

9 በአካባቢው የሚገኙ ተዋንያኖች ሰብአዊ ድርጅቶች፣ የአካባቢ ባለስልጣናት፣ የግል ቡባንያዎችንና ሌሎች የሚመለከታቸውን ቡድኖች ጨምሮ

10 ባለስልጣናት የግዴቶች ተሳታፊ በሚሆኑበት ወቅት ሰብአዊ ተዋንያኖች ከተግባሩ ነፃነት ጋር የተገናዘበ ውሳኔያቸውን መጠቀም አለባቸው፤ በአደጋ የተጠቁ ማህበረሰቦችና ህዝቦች ፍላጎቶች የውሳኔ አሰጣጣቸው ማፅከል መሆኑ እንደተጠበቀ ሆኖ።

7. ድርጅቶች ከልምዳቸውና ያለፈውን ከማስተዋል የሚማሩ እንደመሆናቸው በአደጋ የተጠቁ ማህበረሰቦችና ህዝቦች የተሻለ የድጋፍ አቅርቦት ይደረግልናል ብለው ሊጠብቁ ይችላሉ።

የኅብረት መሰፈርት፡- የሰብአዊ ምላሽ ሰጪዎች በየጊዜው ከልምዳቸው ይማራሉ ፣ ይሻሻላሉ።

አብይ ተግባራት

- 7.1 የተገኙ እውቀቶችንና የበጎት ልምዶችን በፕሮግራም ቀረፃ ወቅት መጠቀም፣
- 7.2 በክትትልና ግምገማ እንዲሁም በግብረመልስና ቅሬታ ላይ መሰረት በማድረግ መማር፣ መፍጠርና ለውጦችን መተግበር፣
- 7.3 የውስጥ ልምዶቻችንና ፈጠራዎቻችንን በአደጋ ከተጠቁ ማህበረሰቦችና ህዝቦች እና ከሌሎች ባለድርሻ አካላት ጋር መጋራት፣

ድርጅታዊ ሀላፊነቶች

- 7.4 የግምገማና የመማር ፖሊሲዎች መኖር እና ከልምድ መማሪያና አሰራርን ማሻሻያ መንገዶች መኖር፣
- 7.5 እውቀትንና ልምድን መመዘገቢያ ስልቶች መኖር እና በመላው ድርጅቱ ውስጥ ተደራሽ እንዲሆኑ ማድረግ፣
- 7.6 ሰብአዊ ምላሽን የተመለከተ ከልምድ የሚገኝ ትምህርትንና ፈጠራን ለአቻዎቻችን ለሴክተሩ አካላት በማጋራት ረገድ የድርጅቱ አስተዋፅኦ ማድረግ።

8. በአደጋ የተጠቁ ማህበረሰቦችና ህዝቦች ብቁና በአግባቡ ከተደራጁ ሠራተኞች እና በጎ ፈቃደኞች ድጋፍ ለሽ—K<&

የጥራት መስፈርት፦ ሰራተኞች¹¹ ሰራቸውን በውጤታማ መልኩ እንዲፈፀሙ ድጋፍ ማድረግና ፍትህዊና ከአድሎ የፀዳ አያያዝ ይደረግላቸዋል

አብይ ተግባራት

- 8.1 ሰራተኞች በድርጅቱ ሀላፊነትና እሴቶች እንዲሁም ስምምነት በተደረሰባቸው አላማዎችና የአፈፃፀም መለኪያዎች መሰረት ሰራቸውን ያከናውናሉ፤
- 8.2 ሰራተኞች እነርሱን ለሚመለከቱ ፖሊሲዎች ተገዢ መሆንና ፖሊሲዎችን አሰመከተል የሚያስከትላቸውን ውጤቶች ጠንቅቀው ይረዳሉ፤
- 8.3 ሰራተኞች ሚናቸውን ለመወጣት አስፈላጊ የሆኑ ግለሰባዊ፣ የቴክኒክና የአስተዳደር ብቃታቸውን የሚያሳድጉና የሚጠቀሙ ሲሆን፤ ይህንን ማድረግ ይችላሉ ዘንድ ድርጅቱ በምን መልኩ ሊያግዛቸው እንደሚችልም ይረዳሉ።

ድርጅታዊ ሀላፊነቶች

- 8.4 ድርጅቱ ፕሮግራሞችን መተግበር የሚያስችሉ የአስተዳደርና የሰራተኛ አቅምና ብቃት ያለው መሆን፤
- 8.5 ሰራተኛን የተመለከቱ ፖሊሲዎችና አሰራሮች ፍትህዊ፣ ግልፅኛ፣ እማያዳሉና ከአካባቢው የአሰሪና ሰራተኛ ህግ ጋር የሚጣጣሙ መሆን፤
- 8.6 ሰራተኞች የሚጠበቅባቸውን በግልፅ መረዳት ይችላሉ ዘንድ የሰራተኞች የሰራ ድርሻ መዘርዘር፣ የሰራ አላማዎችና የግብረመልስ ሥርዐቶች መኖር፤
- 8.7 ሰራተኞች ቢያንስ በሰዎች ላይ ብዝሃነት ጥቃትና አድልዎ እንዳይፈፀሙ ግዴታን የሚጥል የስምግባር ደንብ መኖር፤
- 8.8 ሰራተኞች ክህሎታቸውንና ብቃታቸውን ማሻሻል ይችላሉ ዘንድ የሚደግፉ ፖሊሲዎች መኖር፤
- 8.9 የሰራተኞችን ደህንነትና ጤና የሚያስጠብቁ ፖሊሲዎች መኖር።

11 ሰራተኛ የሚባለው፦ ማንኛውም የተመረጠ የድርጅቱ ተወካይ ማለትም የሆነ፣ ዜጋ፣ የውጪ ዜጋ፣ በቋሚነት ወይም በጊዜያዊነት የተቀጠረ ሰራተኛ እንዲሁም በጎፈቃደኛ እና አማካሪ ሊሆን ይችላል

9. በአደጋ የተጠቁ ማህበረሰቦችና ህዝቦች ድጋፍ የሚያደርጉላቸው ድርጅቶች ሀብቶችን በአግባቡ፣ ውጤታማነትና ስነምግባራዊነትን በተላበሰ መልኩ ይጠቀማሉ ብለው ሊያሰቡ ይችላሉ

የጥራት መስፈርት፦ ሀብቶችን በሃላፊነት በማስተዳደር እና በአግባቡ በመጠቀም ለታሰበላቸው አላማ ይውላሉ

አብይ ተግባራት

- 9.1 በአያንዳንዱ የሰብአዊ ምላሽ ሂደት ውስጥ አግባብነት ያለው የሀብት ¹² አጠቃቀምን፣ የጥራት ምጣኔን፣ ወጪንና ወቅታዊነትን ለማረጋገጥ ፕሮግራሞችን መቅረብና አሰፈሮችን መተግበር፣
- 9.2 የሀብት ብክነትን በመቀነስ ሀብቶችን የታለመላቸውን አላማ ማሳካት በሚያስችል መልኩ መጠቀምና ማስተዳደር፣
- 9.3 ከበጀት ጋር የተናበበ የወጪ ክትትል ማድረግና ሪፖርት ማቅረብ፣
- 9.4 አካባቢያዊና ተፈጥሯዊ ሀብቶችን በሚጠቀሙበት ወቅት በአካባቢ ላይ የሚያሳድረውን ተፅዕኖ ከግምት ማስገባት፣
- 9.5 የሙስና ስጋትን መቆጣጠርና ተፈፅሞ ከተገኘም ተገቢውን እርምጃ መውሰድ፣

ድርጅታዊ ሀላፊነቶች

- 9.6 የሀብት አጠቃቀምንና አስተዳደርን የተመለከቱ ፖሊሲዎችና አሰፈሮች ተዘጋጅተው መቀመጥ ያለባቸው ሲሆን የሚከተሉትን ነገሮች ድርጅቱ በምን መልኩ እንደሚፈፀም ማሳየት ያስፈልጋል፦
 - ሀ. የገንዘብና የአይነት ስጦታዎችን ስነምግባራዊና ህጋዊ በሆነ መንገድ መቀበልና መመደብ
 - ለ. ሀብቶችን ለአካባቢ ተስማሚ በሆነ መልኩ መጠቀም
 - ሐ. ሙስናን፣ ማጭበርበርን፣ የጥቅም ግጭቶችንና በሀብት ያለ አግባብ መገልገልን መከላከልና ምላሽ መስጠት፣
 - መ. ኦዲት ማድረግ፣ አግባብነትን ማረጋገጥና ግልፅ ሪፖርቶችን ማቅረብ
 - ሠ. ስጋቶችን በቋሚነት መገምገም፣ መቆጣጠርና መቀነስ
 - ረ. ሀብቶችን መቀበል ነጻነትን እንደማይሸረሸር ማረጋገጥ

¹² “ሀብት” የሚለውን ቃል በሰፊ ፍቺው መረዳት ይገባል፤ ድርጅቱ ተልእኮውን ለመወጣት የሚያስፈልጉትን ነገሮች አካትቶ፤ ከእነዚህም ውስጥ ሁሉም ባይሆኑ የተወሰኑት የሚከተሉት ናቸው ፈንድ፣ ሰፊ-ተኛ፣ ቁሳቁስ፣ መሳሪያ፣ ጊዜ፣ የመሬት ቦታ፣ አፈር፣ ውሀ፣ አየር፣ የተፈጥሮ ውጤቶችና አካባቢ በአጠቃላይ።

ሸ. የቃላት መፍቻ

ለ CHS አላማ የሚከተሉት ፍቺዎች ተፈጻሚነት ይኖራቸዋል፡-

ተጠያቂነት፡- የተለያዩ ባለድርሻ አካላትና በቀዳሚነትም ስልጣንን የመጠቀም ተፅእኖ ባረፈባቸው አካላት ተጠያቂ መሆንን ከግንዛቤ ባስገባ መልኩ ስልጣንን በሀላፊነት የመጠቀም አስራር።

በአደጋ የተጠቁ ማህበረሰቦችና ህዝቦች፡- በሆነ ስፍራ በተከሰተ አደጋ፣ ግጭት፣ ድህነት ወይም ሌላ አይነት ቀውስ የተጠቁና የተለያዩ አይነት ፍላጎት፣ ተጋላጭነትና አቅም ያላቸው ሴቶች፣ ወንዶች፣ ልጃገረዶችና ታዳጊ ወንዶችን ያጠቃልላል።

ሰነድ፡- መባዛት የሚችል ማንኛውም አይነት የውይይቶች፣ የስምምነቶች፣ የውሳኔዎች እና/ወይም ተግባራት መዝገብ

ውጤታማነት፡- የድጋፍ ሥራ አላማውን ያሳካበት መጠን።

ብቃት፡- በግብአቶች ምክንያት የሰብአዊ ድጋፍ ፕሮግራሞች የተሳኩበት ልክ በመጠን እና በጥራት

ተሳትፎ፡- ድርጅቶች ፍላጎቱ ያላቸውን እና/ወይም ጉዳዩ ከሚመለከታቸው ባለድርሻ አካላት ጋር የሚገባቡበት፣ የሚማክሩበት እና/ወይም እንዲሳተፉ የሚደርግበት አስራር ሲሆን የእነሱን ስጋቶች፣ መሻቶች፣ የሚጠብቋቸው ነገሮች፣ ፍላጎቶች፣ መብቶችና ምቹ እድሎች እነሱን በሚደግፉ ፕሮግራሞች ዝርጋታ፣ ትግበራና ግምገማ ወቅት በአግባቡ መጠናቸውን የሚያረጋግጥ ነው።

ሰብአዊ ተግባር፡- በሰው ሰራሽና ተፈጥሯዊ ቀውሶችና አደጋዎች ወቅትና በኋላ ህይወት የማትረፍ ስቃይን የመቀነስና ሰብአዊ ክብርን የማስጠበቅ አላማ ኖሮትና ችግሮቹን ለመከላከልና ለችግሮቹ ለመዘጋጀት የሚፈፀመ ተግባር ነው።

ድርጅት፡- CHSን መተግበር የሚያስችል የአመራር መዋቅርና ስልጣን ያለው ተቋም።

አጋሮች፡- ግልፅና ስምምነት የተደረሰባቸው ሚናዎችና ሀላፊነቶች ኖረዋቸው ተለያዩ የተቀመጠ ግብን ለማሳካት በይፋዊ ስምምነት ስር በጋራ የሚሰሩ ድርጅቶች።

ፖሊሲ፡- በፅሁፍ የሰፈረና ለውሳኔ አሰጣጥ የሚያገለግል የሃሳብ ገለፅና ደንቦች።

ዋብቃ፡- እድሜን፣ ያታን፣ ብሄርን፣ ማህበራዊ፣ ህይወትያዊ ወይም ሌላ አይነት ዳራን መሰረት ሳያደርጉ ለሁሉም ግለሰቦች ሙሉና እኩል መብቶችን የሚረጋገጥ አላማ ያላቸው ተግባራትን በሙሉ ይመለከታል። ኡብዛኛውን ጊዜ የደራሽ ስራ ትኩረት ከሆኑት ወቅታዊ ህይወትን የማዳን ስራዎች አልፎ ይሄዳል።

ዋራት፡- ሊደግፉቸው ያሰባቸውን ህዝቦች ግልፅና ታሳቢ ፍላጎቶችና መሻቶች በወቅቱ ለማርካትና ክብራቸውን ለማስጠበቅ ያለውን ችሎታ የሚያግዙ የሰብአዊ ድጋፍ ጥቅል ገፅታዎችና ባህሪያት።

አይበገሬነት፡- ለአደጋ የተጋለጠ ማህበረሰብ ወይም ህብረተሰብ የአደጋዎችን አሉታዊ ተፅእኖ የመቋቋም፣ የማስተናገድና ሳይዘገይ ውጤታማ በሆነ መልኩ የማገገም ችሎታ።

ሰራተኛ፡- ማንኛውም የተመረጠ የድርጅት ተወካይ ሲሆን የሀገሩ ዜጋ፣ የውጪ ዜጋ እና በቋሚነት ወይም በጊዜያዊነት የተቀጠረ ሰራተኛ እንዲሁም በጎረታደኛ እና አማካሪ ሊሆን ይችላል።

¹³ የALNAP ምዘና የሰብአዊ ተግባር የሙከራ መመሪያ በሰጠው ፍቺ መሰረት፣ እ.ኤ.አ 2013፣ ገፅ 14 .

ጥራትንና ተጠያቂነትን የተመለከተው አብይ የሰብአዊ ሥራዎች መለኪያ (CHS) በሰብአዊ ምላሽ አሰጣጥ ላይ የተሰማሩ ድርጅቶችና ግለሰቦች የሚሰጡትን ፎካል ጥራትና ውጤታማነት ለማሻሻል ሊጠቀሟቸው የሚችሉ ዘጠኝ ቃልኪዳኖችን አስቀምጧል። ፣ ከዚህም በተጨማሪ በአደጋ ለተጠቁ ማህበረሰቦችና ህዝቦች የበለጠ ተጠያቂነትን ያመቻቹ ሲሆን ይኸውም ሰብአዊ ድርጅቶቹ የገቧቸውን ቃልኪዳኖች መገንዘባቸው ድርጅቶቹን ተጠያቂ ለማድረግ ያስችላቸዋል።

CHS እንደ አብይ መለኪያነቱ በመርህ ላይ የተመሰረተ፣ ተጠያቂነት ያለበትና ከፍተኛ ጥራት ያለው ሰብአዊ ተግባር ሊያሟሏቸው የሚገቡ መሰረታዊ ይዘቶችን ያብራራል። ሰብአዊ ድርጅቶች ከውስጣዊ አሰራሮቻቸው ጋር በማጣጣም በበጎ ፈቃደኝነት ላይ የተመሰረተ ህግ አድርገው ሊጠቀሙት ይችላሉ።

CHS በሂውማኒታሪያን አካውንቲቢሊቲ ፓርትነርሺፕ ኢንተርናሽናል፣ ፒፕል ኢን ኤይድ እና እስፌር ፕሮጀክት የተመቻቹ የ12 ወራት የሶስት ምእራፍ ምክክር ሂደት ውጤት ሲሆን በወቅቱም በመቶዎች የሚቆጠሩ ግለሰቦችና ተቋማት የአብይ ሰብአዊ ሥራዎች መለኪያውን ይዘት በጥልቀት ተንትነውና በዋና ቢሮና በመስክ ደረጃም ፈትሸውታል።

